

Soutěžní právo V.
Kontrola koncentrací
Soukromé prosazování

Michal PETR

Základní principy

- *Ex ante* nástroj ovlivnění tržní struktury (dohody a zneužívání dominance *ex post*)
- Princip kontroly pouze významných spojení (viz notifikační kritéria)
- Obligatorní notifikační systém – soutěžitelé musejí podat návrh na povolení spojení
- Posouzení vlivu spojení na hospodářskou soutěž (nikoli např. soulad transakce s obchodním právem)
- Zákaz implementace spojení před jeho povolením

I. Unijní a národní právo

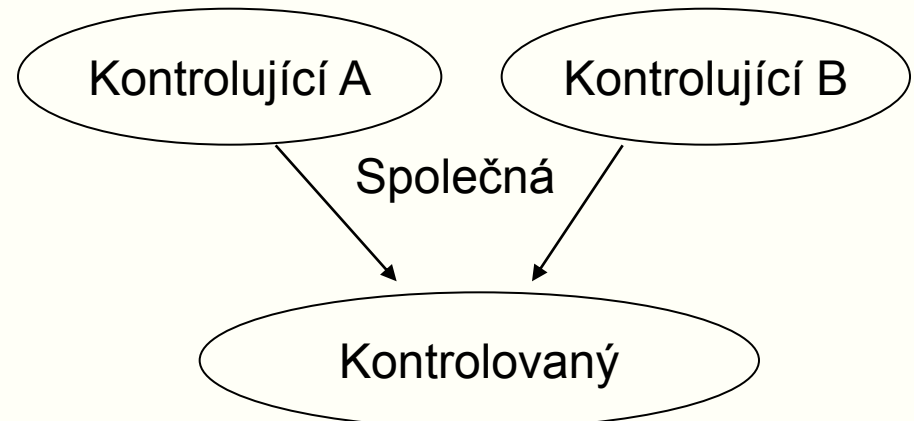
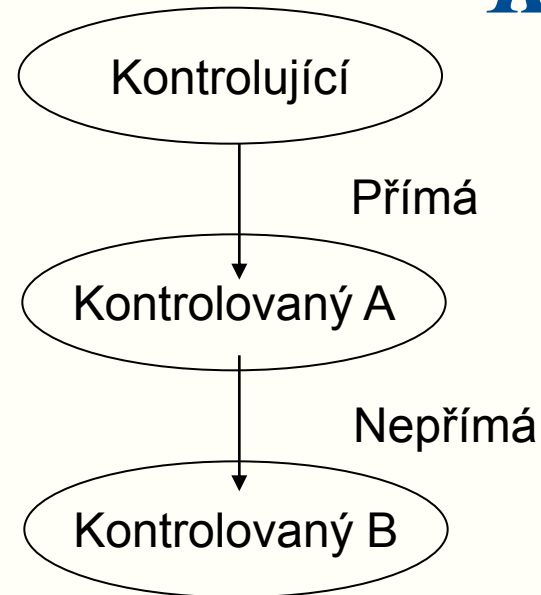
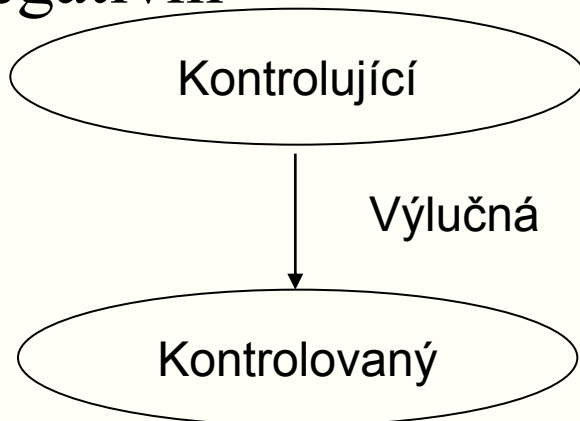
- Právní úprava
  - Nařízení 139/2004
  - § 12 a násl. OHS
- „*one stop shop*“ – spojení podléhá povolení podle unijního nebo národního práva; posuzuje Komise nebo NCA
  - Koncentrace s **unijní dimenzí** (vysoké obraty ve více státech EU): řízení před Komisí podle unijního práva; nebo
  - Vnitrostátní dopady posuzované NCA podle národního práva
- Tzv. *refferals* – spojení notifikačně Komisi může být posuzováno NCA (a obráceně)

II. Pojem koncentrace

- Materiální pojetí pojmu „spojení soutěžitelů“ – **dlouhodobá změna v kontrole**
(jeden či více soutěžitelů, který na trhu dosud působil samostatně, ztrácí nezávislost)
- Kontrola: možnost vykonávat na základě právních nebo faktických skutečností rozhodující vliv na jiného soutěžitele díky
  - vlastnickému právu či právu užívání k podniku nebo jeho části
  - jiné skutečnosti, poskytující rozhodující vliv na složení, hlasování a rozhodování orgánů jiného soutěžitele(samotná velikost obchodního podílu apod. nerozhodné)

Kontrola

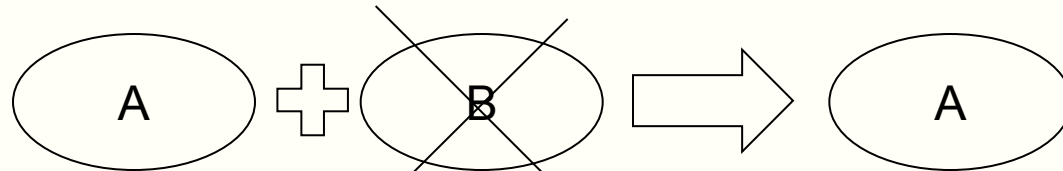
- Typy kontroly
  - výlučná (kontrolu vykonává jeden soutěžitel)
  - společná (kontrolu vykonávají společně dva či více soutěžitelů)
  - Přímá / nepřímá
- Kontrola pozitivní i negativní

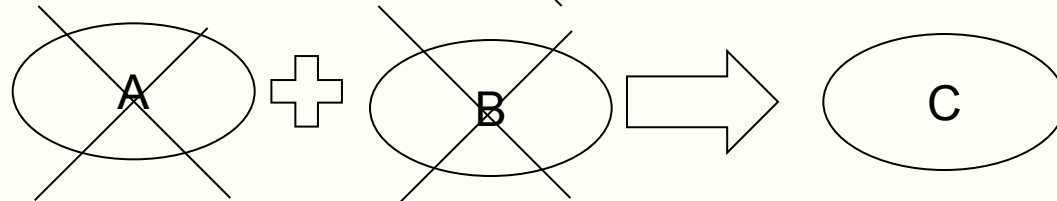
Formy spojení

Fúze

- Sloučením

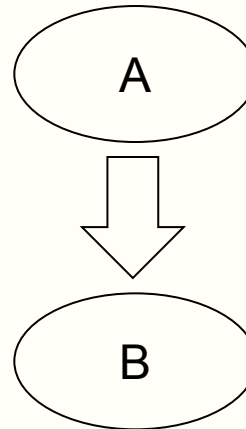

- Splynutím

Akvizice

- Podniku
- Části podniku
- Společnosti

- Společný podnik (*full function joint venture*)

Spojením není

- Vnitropodnikové změny
- Změna negativní kontroly na pozitivní
- Založení kooperativního JV

III. Notifikační kritéria

- Kontrole podléhají pouze spojení soutěžitelů, jejichž roční obraty překročí určité hranice
- Tzv. *one stop shop* – spojení posuzované podle práva EU nepodléhá přezkumu NCA

ad Notifikační kritéria

Nařízení Rady 139/2004

- Čl. 1 (2) Nařízení
  - společný celosvětový obrat 5 mld. EUR; a
  - nejméně dva dotčené podniky obrat na trhu EU 250 mil. EUR; a
  - tzv. dvoutřetinové pravidlo
    - nástroj selekce spojení, jež nemají zásadní vliv na obchod mezi členskými státy
    - spojení nepodléhá přezkumu Komise, pokud podniky dosahují více než dvou třetin obratu v témže státě

ad Notifikační kritéria

Nařízení Rady 139/2004

- Čl. 1 (3) Nařízení
  - společný celosvětový obrat 2,5 mld. EUR; a
  - obrat nejméně dvou podniků na trhu EU vyšší než 100 mil. EUR; a
  - v každém z nejméně tří členských států je společný obrat vyšší než 100 mil. EUR a obrat nejméně dvou podniků je vyšší než 25 mil. EUR; a
  - dvoutřetinové pravidlo

- pokud nejsou notifikační kritéria naplněna, může spojení podléhat povolení v jednom nebo více členských státech EU

ad Notifikační kritéria

§ 13 OHS

- Společný obrat všech spojujících se soutěžitelů v ČR 1.5 mld. Kč; a
- Dva spojující se podniky v ČR 250 mil. Kč každý
nebo
- Obrat nabývaného soutěžitele v ČR 1.5 mld. Kč; a
- Celosvětový obrat druhého soutěžitele 1.5 mld. Kč

IV. Průběh řízení

- Zahajováno na návrh – notifikace (podrobný formulář)
  - před či po uzavření příslušných smluv
  - ALE: před povolením nesmí být spojení uskutečňováno
  - výjimka pro jednotlivé úkony
- Obsah notifikace: návrh, dotazník, dokumenty
- Poplatek: 100 000 Kč / 0 EUR
- Notifikující odpovídá za úplnost a správnost podkladů
- Neúplné podání: řízení není zahájeno
- Možnost důvěrné *prenotifikace*

ad Průběh řízení

- Fáze I. – základní posouzení případu (cca 1 měsíc)
  - Jedná se o spojení?
  - Podléhá spojení povolení?
  - Vzbuzuje spojení obavy; dají se snadno odstranit?
  - Rozhodnutí
    - Transakce není spojením podléhajícím povolení
    - Spojení se povoluje
    - Spojení se povoluje za podmínky splnění závazků (viz)
- Nebo: přechod řízení do Fáze II.

ad Průběh řízení

- Fáze II.
  - podrobné posouzení, pokud spojení vzbuzuje obavy z podstatného narušení soutěže (cca 4 měsíce)
  - hloubkové šetření dopadů spojení (dotazníkové akce, studie, testy apod.); oslovování konkrétní konkurenti a spotřebitelé
- spojení nepovede k podstatnému narušení soutěže
  - rozhodnutí o povolení spojení
- spojení povede k podstatnému narušení soutěže
  - rozhodnutí o povolení spojení se závazky
  - rozhodnutí o nepovolení spojení

Zjednodušené řízení

- Společný horizontální podíl do 15 % a na vertikálních trzích do 25 %; nebo
- Změna kontroly ze společné na výlučnou
- Zjednodušený dotazník
- ČR: rozhodnutí do 20 dní

V. Dopady spojení

- Posuzuje se: zda spojení významně omezí účinnou hospodářskou soutěž, zejména vznikem nebo posílením dominantního postavení
- Společný podíl pod 25 %: domněnka, že soutěž nebude narušena

ad Dopady spojení

- Horizontální spojení
  - spojení mezi aktuálními nebo potenciálními konkurenty
  - teoreticky nejnebezpečnější, vedou k zániku konkurenta na trhu
- Vertikální spojení
  - spojení mezi soutěžiteli působícími na různých úrovních výrobně dodavatelského řetězce (výrobce – distributor)
  - nebezpečí uzavření *down-stream* či *up-stream* trhu
    - zvyšování nákladů konkurentům zamezením přístupu k surovinám či zákazníkům
    - nebezpečí získání přístupu k citlivým informacím o svých konkurentech
  - výhody ze spojení (zvyšování efektivity, snižování nákladů)

ad Dopady spojení

- Konglomerátní spojení
  - spojení soutěžitelů působících na odlišných relevantních trzích
  - nebezpečí pouze v případě souvisejících trhů (komplementární výrobky)

VI. Závazky

- Iniciativa účastníků řízení
- Schopnost odstranit sdělené obavy z narušení soutěže
- Typologie
  - Strukturální
    - mění strukturu trhu (např. prodej podniku, prodej akcií)
    - nejefektivnější, vyžadují nejméně kontroly
  - Behaviorální
    - upravují budoucí chování, neovlivňují strukturu trhu (např. závazek zachování výroby, zachování otevřené distribuce, prodeje za nižší cenu)
    - menší zásah do práv účastníků; méně efektivní a hůře kontrolovatelné
- Nesplnění závazku může vést k zrušení rozhodnutí o povolení spojení

VII. Soukromé prosazování

- **Veřejné prosazování specializované a účinné, ale omezené**
  - Kapacitou – nutná „prioritizace“
  - „Řešeními“ – jen tresty a opatření k nápravě, resp. závazky, ne soukromoprávní nároky
- Možnost obrátit se na civilní soud tyto problémy řeší
  - V některých jurisdikcích velmi časté (eg. 90 % USA),
  - V jiných prakticky neexistuje (eg. ČR)

Nároky ze soukromé prosazování

- Jako „štít“ i „meč“
- V ČR základem ObčZ
  - Předběžné opatření (OSŘ)
  - Neplatnost právního jednání
  - Zdržení se
  - Náhrada škody
  - Bezdůvodné obohacení, přiměřené zadostiučinění

Vztah veřejného a soukromého prosazování

Tentýž případ může být řešen před soudem i soutěžním úřadem současně

- Žaloby „follow-on“
- Žaloby „stand alone“

- Problém „přednosti“ řízení a závaznosti rozhodnutí
- Problém přenosu důkazů
  - A ochrany leniency (a narovnání)

Přístup k soukromému prosazování v EU

- Základem rozsudek SD EU C-453/99 *Courage v. Crehan*: nárok na náhradu škody
- 2004 *Ashurst Study*: „*astonishing diversity and total underdevelopment*“
- 2005 *Zelená kniha* o náhradě škody
- 2008 *Bílá kniha* o náhradě škody
- 2013 návrh směrnice o náhradě škody (přijata 2014, implementována 2016/2017)

VIII. Nová pravidla soukromého prosazování

Směrnice 2014/104/EU

Implementována do z. č. 262/2017 Sb. (ZNŠHS)

- Extrémně nejednoznačná úprava
- Znamená nová právní úprava skutečnou změnu?
- Mírné usnadnění žalob, důslednější ochrana řízení ÚOHS?

Směrnice 2014/104/EU

o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži

- **Působnost**

- Jen náhrada škody
- Jen čl. 101 a 102 SFEU (a paralelně aplikované národní právo)

- **Obsah**

- Škoda a její plná kompenzace (včetně solidární odpovědnosti, „přenesení navýšení cen“)
- „Zpřístupnění důkazů“
- Promlčecí lhůty
- Účinky rozhodnutí soutěžních úřadů
- Smírné řešení sporu

Směrnice 2014/104/EU

Další aktivity Komise

- **„Kolektivní žaloby“**
  - Doporučení Komise ze dne 11. 6. 2013 o společných zásadách pro prostředky kolektivní právní ochrany týkající se zdržení se jednání a náhrady škody v členských státech v souvislosti s porušením práv přiznaných právem Unie
  - Implementovat zásady do 26. 7. 2015
  - 2018: návrh směrnice o kolektivních žalobách spotřebitelů
- **Kvantifikace škody**
  - Sdělení Komise ze dne 13. 6. 2013 o určení výše škody v žalobách o náhradu škody při porušení článku 101 nebo 102 Smlouvy o fungování Evropské unie
  - Příprava „Praktického průvodce“
- Prostor pro širší implementaci

IX. ZNŠHS

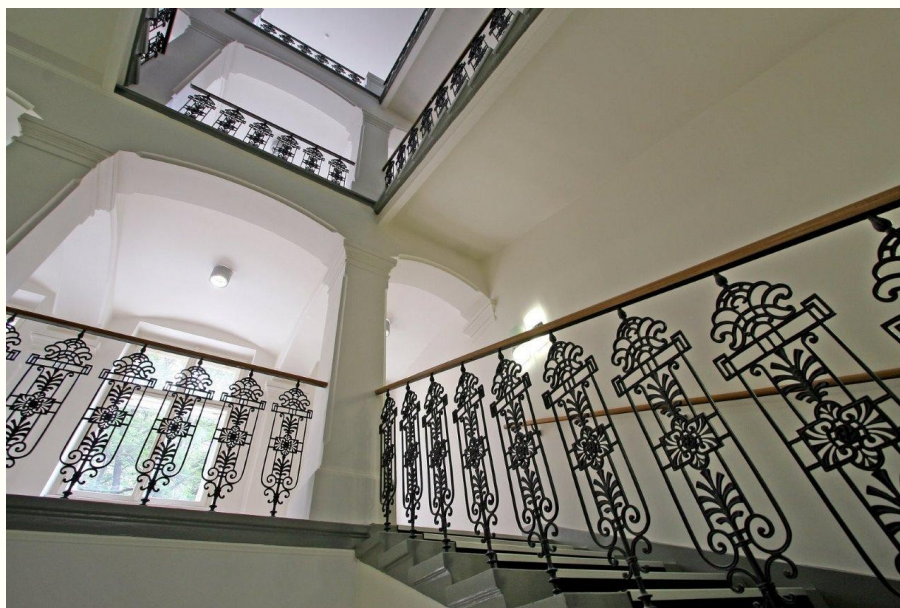
Směrnice implementována do samostatného zákona

- Zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže)
- Drobná úprava ÚOHS (nahlížení do spisu)
- Jen dohody a zneužití dominance; i čistě „národní“ praktiky
- Jen náhrada škody
- Řízení při souběhu nároků?

ZNŠHS – základní přehled

- Soudy: první stupeň KS
- Promlčecí lhůty: zřetelné prodloužení
- Škoda
  - Nemožnost moderace
  - Domněnka existence škody u kartelů
  - Nepřímé distribuční vztahy: domněnka „přenesení navýšení“ (*passing-on*)
- Solidární odpovědnost
  - Nemožnost limitace soudem
  - Výhody za „správné“ chování: program leniency, SME, CDR
- Předchozí rozhodnutí
  - Závaznost rozhodnutí ÚOHS a Komise
  - „Skoro“ závaznost rozhodnutí jiných NSÚ
  - Závaznost předchozích rozhodnutí civilních soudů?
- „Zpřístupnění důkazů“

Děkuji Vám za pozornost ...

Michal PETR

michal.petr@upol.cz